

## ELÁSUNK EGY FÁT VAGY ÉLETET ADUNK NEKI?

Az igazi történetek nem csak úgy simán elkezdődnek, hogy megszervezhető volt, hanem sokkal inkább szövődnek, *kibontakoznak*. Egy fa ültetése sem a fával vagy éppen a gödörrel kezdődik, hanem a *kertésszel*. Mert, ha az a kertész tudja, hogy mi kell annak a csodálatosan összetett élőlénynek, amit ilyen egyszerű, rövidke kis szavacskával jelölünk, hogy „fa”, akkor minden rendben. Ha a kertész tudja, hogy a fája évszázadokat, sőt akár egy évezredet is megélhet, ha felelősséggel gondol rá, ha felelősséggel *gondoskodik* róla, na, akkor a Világ tuti, hogy egy Sokkal Jobb Hely lesz.

Mikor egy tigrist vagy egy mackót valami szűk ketrecben tartanak, a jóérzésű emberek azonnal fölháborodnak, és minden követ megmozgatnak, hogy Shir Kán vagy éppen Micimackó kicsit jobban érezhesse magát, és élvezhesse az állatkertek összkomfortos biztonságát. Ugyanezek az emberek viszont észre sem veszik, hogy *a városi utcasorfaik szűk, faverembe vannak kényszerítve, gyökérzetüket aszfalttal és betonnal zárják körbe, azaz szinte alig van életterük*. Ezért fontos, hogy változtassunk a szemléleten, a fákhöz fűződő viszonyunkon.

Ha nekifogunk az ültetésnek, akkor érdemes előtte kicsit elbeszélgetni egy hozzáértővel, aki hivatalosan is kertész. Ilyenek például azok a fiatal parképítők, akik a Közép-magyarországi Agrár-szakképző Központ, Varga Márton Kertészeti Szakgimnáziumában végeznek. Az ide járó gyerkőcöket az ott tanító mérnöktanárok készítik föl a szakma kihívásaira. Így, ha majd egyszer a gyerkőcökből kertészek, vállalkozók, vezérigazgatók, polgármesterek vagy éppen miniszterelnökök lesznek, nem lesz kérdés számukra, miért és hogyan kell egy fát elültetni, és hogyan kell róla gondoskodni.

Ebből az iskolából évről évre sok-sok kis **Parképítő és –fenntartó Technikus** kerül ki, most már lassan száz éve. A gyakorlatokon a tanulók megtanulják a **faültetésnek** minden csínját-bínját, sőt az ültetés előtti előkészületekről, tervezési feladatokról is sokat tudnak.

Mielőtt nekiesnének az ültetésnek, végiggondolják, hogy hova, milyen fát érdemes ültetni, és tudják, hogy a városi közterületeken ezt az önkormányzatokkal is egyeztetni kell. Az iskolában eltöltött sok, szép év alatt egy életre beléjük vésődik a faültetés minden fortélya:

- Jól tudják, hogy a fáknak *minél nagyobb gödröt* kell ásniuk.
- Soha egyikük se hagyná el az ültetőgödör *talajának javítását*, nem sajnálják a fáktól sem a *szerves- és műtrágyákat*, sem a jóféle *komposztföldet*.
- Tudják, hogy a csemetéket az eredeti mélységbe, a gödör közepébe kell ültetniük.
- Nem felejtik el, hogy gödörásáskor a felső és az alsó talajrétegeket elkülönítve lapátolják ki a gödör két oldalára, hogy ültetéskor a tápanyagban dús feltalaj kerüljön alulra, a gyökérszónába, a gyommagvakat nem tartalmazó altalaj pedig felül legyen, hogy ne gyomosodjon el azonnal a fák tányérja.
- Ültetéskor jó alaposan *megtömörítik* a talajt, meg is tapossák, de úgy, hogy a fiatal fácskák törzse, gyökérzete ne sérüljön.

Nem elég, hogy ilyen profi kis szakemberek, de bölcsék és *előrelátóak* is. Épp ezért:

- gondosan *kikarózzák* a fákat, hiszen így a törzs könnyebben fog tudni fejlődni,
- mindig tesznek egy műanyag csövet a törzs alsó részére, hogy a későbbi fűnyírások, vagy a kapkodó kaszálók majd ne sértsék meg a gyökérnyak felületét,
- már a telepítéskor *visszavágják a fakoronát*, hogy ezzel is segítsék a sérült gyökérzet és a párolgó levélfelület egyensúlyának kialakulását,

- ültetés után **bőségesen beöntözik** a fákat,
- sőt, mivel a víz nagy kincs, mulccsal vagy fenyőkéreggel *takarják a talajt*, ami ennek köszönhetően nem fog olyan könnyen kiszáradni.

És aki azt hiszi, hogy ezzel vége is az egésznek, na, az nem gondolkodik még elég felelősen. Hiszen pont most kezdődik a neheze! A városok kedvezőtlen éghajlati körülményei között is kötelességünk, hogy a fákról gondoskodjunk! Mert **a fák termelik számunkra az éltető oxigént, megkötik a városi levegő szennyeződéseit, árnyékolják, hűsítik, párásítják a környezetüket** és így a mi környezetünket is. Ha már fákat ültetünk, nehogy már mi hagyjuk őket kiszáradni... vagy éppen, nehogy már sózzuk a környéküket, hiszen az szétmarja a kérgüket, tönkre teszi a talajukat, nehogy már körbekaszáljuk a törzsüket a brutál, damilos fűnyírókkal, nehogy már elzárjuk a gyökereiket a levegőtől és az esővíztől.

Ha tudjuk, hogy fát ültetni felelősség, ha ismerjük azt a néhány szakmai titkot, ami segíti a növények fejlődését, ha **gondoskodunk** a fákról, és *biztosítunk számukra vizet, tápanyagot, életteret*, ha vigyázunk rájuk, akkor a környezetünkre vigyázunk. Akkor van esélyünk a Globális Felmelegedés Szörnyetegével szemben, akkor van esélyünk a túlélésre, akkor van esélyünk az Életre. Sőt, nem csak nekünk, hanem a gyerekeinknek, a fáknak, a fák gyerekeinek, a gyerekeink fái gyerekeinek is. És így tovább.... ☺

Ma már sok lehetőségünk van nem szakemberként, de szakszerűen fát ültetni. Több mozgalom, szerveződés is létezik hazánkban, ahol a közösség bevonásával ültethetünk fákat gyerekként és felnőttként is. A két legmeghatározóbb programot most részletesebben is megismerhetjük:

## PLANT FOR THE PLANET

A gyermek és ifjúsági szervezet ötlete 2007. januárjában született meg a 9 éves Felix Finkbeiner iskolai dolgozatából. A dolgozat végén Félix felvázolt egy ötletet, amiben a gyerekek egymillió fát ültetnek minden országban, ezzel ellensúlyozva a széndioxid kibocsátást. Az évek során ez az ötlet világszintű mozgalommá nőtte ki magát. A Plant for the planet mozgalomban ma már több, mint 100.000 gyerek, több, mint 100 országban kampányol a széndioxid kibocsátás csökkentéséért és a klíma-igazságosságért, értve ez alatt az emberek jogait a széndioxid kibocsátás igazságos elosztásáért.

A gyerekeket ebbe a programba faültetéssel vonjuk be. Németországban már sikerült elérni az egymillió elültetett facsemetét. Az ENSZ környezetvédelmi programjával együttműködve több, mint 14 billió fát ültettek el már világszerte. Minden elültetett fa egy széndioxid-tároló, és egyben a klíma-igazságosság szimbóluma is.

A Plant for the planet mozgalma nemzeti és nemzetközi szinten is több, komoly elismerést kapott már eddigi munkájáért. II. Albert monacói herceg és Klaus Töpfungel is támogatja a kezdeményezést. Az ENSZ környezetvédelmi programja is nagy bizalmat fektetett a Plant for the Planet-be. Az ENSZ klímakonferenciáján 2011. december 7-én Durban-ban átadták a Billió Fa Kampányt -a hivatalos, világméretű facsemete számlálót- a gyerekeknek.

2017.-ben csatlakozott Magyarország is a kezdeményezéshez. Eddig három képzést, azaz akadémiát tartottak, melyekre 15 különböző iskolából érkeztek gyermekek. Az akadémiákon már több, mint 120 klíma-nagykövetet avattak. A rendezvény évről évre, egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Az idei évre összesen négy akadémia volt tervbe véve, ebből egyet, tavasszal már meg is tartottak a Törökbálinti iskoláknak. Ősszel az akadémiával ellátogatnak majd Tordasra (2019.09.24 Sajnovics János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola), Salgótarjánba (2019.09.28. Eresztvényi Látogatóközpont), és az ELTE

Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola nagykövetei meghívták az ELTE gyakorló iskoláit is, így az ország sok-sok részéből érkeznek majd gyerekek (2019.10.18).

A nagykövetek száma exponenciálisan növekszik a program felépítéséből fakadóan. Első lépésben a gyerekek részt vesznek egy Akadémián, ami ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Itt megismerkedhetnek a globális problémákkal, megtanulnak előadni, fákat ültetnek a CO<sub>2</sub> kibocsátás mérséklésének érdekében, majd kidolgozzák saját iskolájuk faültető akcióját, amit aztán bemutatnak szüleiknek, tanáraiknak. A nap végén pedig Klímavédelemi-nagykövetté avatjuk a résztvevőket, ezzel is buzdítva őket arra, hogy további akadémiákat szervezzenek, hogy minél több gyerek dolgozhasson a világ megmentésén. A nagyköveteknek lehetőségük van Klubok alapítására, ahol a gyerekek maguk találhatják ki, és szervezhetik meg programjaikat.

Ahhoz, hogy a gyerekek szervezésbe kezdjenek, szükséges a támogató környezet: egy tanár, aki segít az igazgatóval egyeztetni, helyszínt találni, értesíteni a programokról a szülőket. De fontos szerepük lehet az anyukáknak, apukáknak is. Ők a faültetéshez szükséges szerszámok biztosításában tudnak segíteni, vagy a helyszínre való eljutásban, de például egy tál finom pogácsa elkészítése is nagy segítség lehet.

A mozgalom hazai képviselője mindenben támogatja a gyerekeket, szülőket, tanárokat, és gondoskodik a hazai hálózat kiépítéséről. Így például a fővárosi gyerekek által nevelt palánták akár ideálisabb élőhelyre kerülhetnek, hiszen a tanulók felkereshetik vidéken élő társaikat, akik még az ültetésben is részt vállalhatnak.

A képviselők szakszerű segítséget is tudnak biztosítani a fák elültetéséhez, mivel folyamatosan tartják a kapcsolatot a Varga Márton Kertészeti Szakgimnázium csapatával, illetve az Erdőgazdálkodási Főosztállyal is. Sokféle programjáról is gondoskodnak: például idén ősszel a nagykövetek meghívást kaptak a Magnet Bank által szervezett 400.000 fa elültetésére.

Az ideai tanévtől kezdve a mozgalom szervezői már azon is nagy erővel dolgoznak, hogy hogyan lehet az oktatási rendszerbe beépíteni ezt a felelős gondolkodást, illetve hogyan lehet ezt a mindennapi életben is megjeleníteni (pl.: őszi táborokban magokat és terméseket gyűjtenek a gyerekek, amiket aztán elültetnek, és a későbbiekben gondoskodnak a csemetékről).

Amennyiben szívesen csatlakoznának akár szponzorként, akár résztvevőként a mozgalomhoz, keressék bátran hazai képviselőjüket, Szöllősi-Sebestyén Zitát, a [zita.sebestyen@plant-for-the-planet-coordinator.org](mailto:zita.sebestyen@plant-for-the-planet-coordinator.org) email címen. Az Ön, az Önök segítségével fog tudni a mozgalom még nagyobb ütemben fákat ültetni és további Akadémiákat szervezni.

10 MILLIÓ FA